

Bart Chabot schrijft Groot Dictee

'Ik ben verstandig geworden op mijn oude dag'

Schrijver-dichter Bart Chabot (60) neemt voor de 25ste en laatste keer deel aan het *Groot Dictee der Nederlandse taal*. Deze keer echter niet als deelnemer: hij mocht het schrijven. ▶ Tekst: Bram de Graaf, beeld: Roland J. Reinders

Anderhalve week geleden was ik voor de jaarlijkse controle in het ziekenhuis van Tilburg. Nadat ze in 2010 hadden geconstateerd dat ik een goedaardige tumor in mijn hoofd had, ben ik daar bestraald om de groei ervan te stoppen. Sindsdien was er elk jaar sprake van krimp, maar deze keer voor het eerst niet. Dat was even slikken. We zien graag krimp. Verder voel ik me prima. Al heeft het wel iets kapotgemaakt. Ik ben links vrijwel doof. En ik heb last van een evenwichtsstoornis. Ik ben niet meer de oude en zal dat nooit meer worden. Maar daar leer je mee leven. En ik zit tegenover je, ik heb het gered. Voorlopig.'

Heb je je levensstijl erg moeten veranderen?

'Vroeger leefde ik alsof er geen einde aan kwam. In 1993 ben ik resoluut gestopt met de drank, want ik kon Herman Brood bijhouden. Met als gevolg dat ik van de eerste vijftien jaar van onze vriendschap slechts drie anekdotes ken. Door mijn ziekte heb ik even gedacht dat ik weer flink van het leven moest gaan genieten. In mijn geval was dat een flesje wijn opentrekken. Ik ben helaas een vrij onmatig mens. Zo'n fles was snel leeg en ik kreeg pijn in mijn lever. Toen dacht ik: het kan niet zo zijn dat een chirurg in Tilburg voor mij knokt en de patiënt er met de pet naar gooit. Nu ben ik weer klaar met die drank. Op mijn oude dag ben ik verstandig geworden. Ik heb een lijstje

Profiel

NAAM: Bart Chabot
GEBOREN: 26 september 1954, Den Haag
BURGERLIJKE STAAT: Getrouwd met Jolanda, ze hebben vier zonen: Sebastiaan (25), Maurits (22), Splinter (18) en Storm (17)
CARRIÈRE: Studeerde Nederlands (niet afge maakt), debuteerde in 1976 met de dichtbundel *Foto's*, waarna er vele volgden. Hoogtepunt van zijn oeuvre is de vierdelige biografie van zijn boezemvriend Herman Brood (1946-2001). Van *Broodje gezond* (1996) werden 150.000 exemplaren verkocht. Hij schreef over zijn goedaardige hersentumor in het hartverscheurende, maar ook komische boek *Diepere lagen* (2011)

gemaakt van wat nu echt belangrijk is in het leven. Liefde staat op één, vriendschap op twee, op drie en vier niets. En werk op vijf.'

Werk stond eerst zeker op één?

'Werk ging altijd voor, ja. Wat dat betreft heb ik de balans opgemaakt. Wat kan ik nog en wat wil ik nog? Waar heb ik het laten liggen, waar kan ik het verbeteren? Ik was 57 toen ik ziek werd en ik kon nog correcties aanbrengen. Ben ik zo blij om.'

Stoppen met tv-optredens hoorde daarbij. Dat moet afkicken zijn geweest, want je was vaak te zien.

'Ik heb genoeg gekkigheid mee-gemaakt. Meedoen aan *Dancing with the stars*, dat soort dingen. Tja, waarom deed ik het? Voor mij was het een dagje uit. Schrijven is discipline. Schrappen, weggooien en opnieuw beginnen. Denken dat je het niet kunt. Wanhoop en heel soms euforie. En schrijven doe je alleen. Dan is tv een heerlijke *escape*. Een warm bubbelbad. Maar het publiek begon me te zien als een BN'er die als hobby schrijven heeft. Dat was niet de bedoeling. Nu doe ik het alleen nog als het gerelateerd is aan een serieus onderwerp of aan mijn werk.'

Het Groot Dictee is wél helemaal jouw ding. Toch stop je ook daarmee.

'Vanaf het begin vind ik het een geweldig programma. Een leuk,

vast team. Plus bij mij om de hoek in Den Haag. In mijn stad, met taal. Na 25 jaar vond ik het mooi geweest. Wat voegt het nog toe als ik weer kom, behalve dat ik de olijke noot kan zijn? Ik heb de organisatie ingelicht en die zei: "Het zou leuk zijn als jij het dan schrijft." Een leuke manier om afscheid te nemen.'

Wat is jouw beste prestatie geweest?

'Ik zit meestal bij het gemiddelde en ben één keer derde geworden bij de prominenten, met vijftien fouten. Het dictee werd toen in de Ridderzaal gehouden, omdat de Eerste Kamer werd verbouwd. Alle euforie werd totaal tenietgedaan toen juryvoorzitter Hans van Mierlo het had over "Bert Chabot". "Bert" vind ik niet oké. Ja, in *Sesamstraat*.'

Wat kunnen we verwachten dit jaar?

'Het dictee is de laatste jaren een beetje zijn doel voorbijgeschoten. Vaak was het een ver-gaarbak van krankzinnige woorden. En de notie waar het over ging, was weg. Bij Kees van Kooten was dat vorig jaar extreem. Zijn idee om deelnemers dingen te laten onderstrepen die grammaticaal niet juist waren, werkte niet. Ik wil breken met het rariteitenkabinet. Op straat ben ik de personificatie van het Groot Dictee. Vorig jaar hoorde ik alleen maar: "Na de eerste zin ben ik al afgehaakt." Dat is nooit de bedoeling geweest. Het is een tv-programma, we hebben een miljoen

'Ik ben niet zo bang voor de dood'

kijkers! Het Groot Dictee past ook in de decembertraditie. Ik wil dat iedereen een gezellige avond beleeft, lekker met z'n allen meeschrijven. Het wordt daarom *back to basics*. Een verhaaltje met een kop, staart en middenstuk.'

Wat hoop je dat de reacties op straat zullen zijn?

'Dat ze er plezier aan hebben beleefd. En nooit hebben geweten dat je een bepaald woord zo schrijft.'

En na afloop stort je je weer op het schrijven?

'Tijdens mijn behandeling had ik wel vijf romans in mijn hoofd. Nu ben ik bezig aan de tweede.'

Heb je haast om alles af te krijgen?

'Als ik morgen een hartaanval krijg, heb ik een aantal dingen nog niet geschreven. Maar goed, de wereld draait er dan niet minder vaak om. Ik kan dat tegenwoordig prima relativeren. Als ik langs de graven van Herman Brood en Martin Bril loop, besef ik hoe kostbaar en kort het leven is.'

Ben je veel met de dood bezig?

'Ik was gewend dat er aan het leven van anderen een einde kwam. Ik bracht mensen weg naar het crematorium en als ik ze goed had gekend, was ik tot tranen toe geroerd. Na afloop wandelde ik het gebouw uit, stapte in de auto en reed weer mijn eigen leven in. Opeens staat de dood voor mijn deur. Ik

'Er moet een tank komen om me omver te krijgen'

ben niet zo bang voor de dood, maar wel zou ik graag mijn kinderen groot zien worden met een partner, met kleinkinderen en zo. En waar ik wél bang voor ben, is lijden. Dat heb ik een paar keer gezien bij anderen. Als het hopeloos wordt, wil ik afscheid nemen van mijn dierbaren en dan lekker gaan slapen en blijven slapen.'

Wat is de impact van de tumor op die dierbaren?

'Mijn oudste twee kinderen hebben er meer moeite mee dan de jongsten. Het is mooi om te zien hoe snel het leven van een kind weer z'n beloop krijgt. "Papa is ziek, wat erg. Ik heb trouwens een acht voor wiskunde en een vier voor speerwerpen." Dat is goed. Tegen mijn vrouw Jolanda heb ik gezegd: "Ik hoop dat je een andere partner vindt als ik de pijp uit ben. Ga niet lopen

kniezen. Ja, een maandje of zo. Ik heb van je genoten, we hebben geweldige jaren gehad, vier fantastische kinderen. Maar je moet verder!" Je leert afscheid nemen van dingen. Zoals van het Groot Dictee.'

Je hebt in je leven al veel voor je kiezen gehad. Gebroken met je ouders, altijd moeten opboksen tegen kritiek op je werk. Een tumor. Ben jij een oer-survivor?

'Mensen onderschatten me, dat is heerlijk. Er moet een tank komen om me omver te krijgen. Ik lig er 's nachts niet meer wakker van wat ze van mij en mijn werk vinden. De critici hebben even aangekeken hoe het met me ging. Overleeft hij het? Shit! Pats, bam, kwamen ze weer. Mijn eerste roman, *Trigger-happy*, werd de grond in geboord. Deugde niets van. Daar is die tumor ook goed voor geweest, dat ik het nóg minder belangrijk vind. Wat mijn uitgever of mijn vrienden Ronald Giphart en Jules Deelder vinden, dát is belangrijk. Zij zijn kenners. Of wat Philip Freriks van het door mij geschreven dictee vindt.'

En? Is het goed geworden?

'Ik heb reden om aan te nemen dat het me is gelukt, de jury is zéér tevreden. We gaan met z'n allen een heel leuke avond beleven.'

► **HET GROOT DICTEE DER NEDERLANDSE TAAL, WOENSDAG 21.30 NPO 1**

WINACTIE

WIN KAARTEN VOOR DE **WATER COLORS CRUISE** KRO MAGAZINE GEEFT 6 X 2 KAARTEN WEG

DOE MEE & WIN

Met de Water Colors Cruise vaar je dwars door het Amsterdam Light Festival. Met de Amsterdamse binnenstad als decor geniet je op de eerste rang van de vele spectaculaire kunstwerken van licht.

Ga naar kromagazine.nl/winacties en maak kans op 2 kaarten voor deze unieke ervaring!

Niet gewonnen? Vaar dan met 15% korting! Boek je ticket op www.canal.nl/water-colors-cruise met kortingscode WCC14KRO.

Het festival loopt van 27 november 2014 tot en met 18 januari 2015.

Deelname is mogelijk t/m 31 december 2014. Zie voor de spelvoorwaarden www.kromagazine.nl/service/spelvoorwaarden